

kvalifikované upomínky zaslal již před splatností premie a počítal dodatečnou lhůtu od její splatnosti. Nenasvědčuje tedy tento předpis správnosti právního názoru dovolatelky, nýbrž dotvrzuje naopak správnost právního názoru odvolacího soudu. Není ani pravda, že podle tohoto názoru může být pojistník nucen, by platil premii, kdežto pojistitel by byl prost ručení za pojistnou příhodu, což by se podle mínění dovolatelky přičilo dobrým mravům. Dokud neuplynula dodatečná lhůta, daná pojistníkovi podle čl. 9, ručí pojistitel za pojistnou příhodu. Uplynula-li marně, jest ovšem pojistitel prost ručení, ale nemůže také nutiti pojistníka, by zaplatil premii, aniž by nastalo znovu jeho ručení za pojistnou příhodu. Jest sice oprávněn zažalovati premii do tří měsíců po uplynutí lhůty, avšak, učiní-li tak, ručí za pojistné období, pro něž premii soudně uplatňuje.

Čís. 10415.

Pojišťovací smlouva.

Pojišťovna nebyla vzhledem k ustanovení pojišťovacích podmínek oprávněna odstoupiti od pojišťovací smlouvy, neměla-li nesprávně nebo neúplně udaná okolnost vliv ani na dostavení se pojistné příhody ani na rozsah plnění, k němuž byla pojišťovna zavázána, aniž se pojistník nebo pojištěný dopustil obmyslnosti.

»Obmyslností« v pojišťovacím právu jest úmysl způsobiti pojišťovně škodu.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1930, Rv I 1053/30).

G. byl pojištěn u žalované pojišťovny na život, pojištěný peníz bylo vyplatiti žalobci. G. byl usmrčen při automobilovém neštěstí. Žalobě o vyplacení pojistného peníze procesní soud první stolice vyhověl. D ů v o d y: Žalovaná pojišťovna tvrdí, že není povinna vyplatiti žalobci pojistný peníz, poněvadž podle § 8 pojišťovacích podmínek měla právo od smlouvy ustoupiti, což také učinila. Při vyšetřování příčiny smrti zjistila, že byl silným pijákem, přes to však tuto okolnost při lékařském pojišťovním vyšetřování zamlčel a naopak uvedl, že pije denně nejvýše 1 až 2 sklenice piva, ačkoliv již tehdy pil velké množství piva, vína i likérů. Kdyby byly tyto okolnosti straně žalované bývaly při podání návrhu na uzavření pojištění známy, nebyla by pojistku uzavřela, protože měla žalovaná strana právo ve smyslu čl. 8. podmínek od smlouvy ustoupiti, což také dopisem ze dne 6. srpna 1929 učinila. Strany dohodly se o tom, že G. na otázku v dotazníku: »mnoho-li a jaké líhové nápoje průměrně denně požíváte?« odpověděl slovy: »1 až 2 sklenice piva«. Jak z nesporných všeobecných pojišťovacích podmínek vychází na jevo, může podle čl. 8 pojišťovna, odpověděl-li pojistník nebo pojištěný při uzavření smlouvy nesprávně nebo neúplně na otázky o závažných okolnostech nebezpečí, jež mu byly určité a přesně dány v dotazníku nebo jinakou písemnou formou, od smlouvy odstoupiti. Týž článek však uvádí dále pod 4. výslovně, že odstoupení jest vyloučeno,

neměla-li nesprávně nebo neúplně udaná okolnost nebezpečí vliv ani na dostavení se pojistné příhody ani na rozsah plnění, k němuž jest společnost zavázána, leč by se pojistník, nebo pojištěný v tomto případě provinil obmyslností. Byla by tedy žalovaná strana v tomto případě oprávněna podle čl. 8 pojišťovacích podmínek odstoupiti, kdyby automobilová nehoda byla přivoděna neb aspoň jakkoliv ovlivněna tvrzenou zamlčenou vlastností, pijáctvím, nebo kdyby se tu pojistník nebo pojištěný provinil obmyslností. To však žalovaná ani netvrdí, tím méně prokazuje a nemůže tedy za tohoto stavu věci ve smyslu citovaného článku 8., jehož se sama dovolává, od smlouvy odstoupiti. Následkem toho jest však pro spor úplně bezvýznamným a nerozhodným, zda byl G. skutečně pijákem, zda zodpověděl úplně přesně otázku, zda byl jinak zdravý, za jakých okolností a proč pojistku uzavřel, a jaká pověst o něm kolovala. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y:

Co do právního posouzení věci právem posoudil soud své stolice věc se stanoviska čl. 8. odst. 4. vzájemně uznaných pojišťovacích podmínek a to na případ, podle něhož jest odstoupení vyloučeno, neměla-li nesprávně nebo neúplně udaná okolnost nebezpečí vliv ani na dostavení se pojistné příhody ani na rozsah plnění, k němuž jest společnost zavázána, leč by se pojistník nebo pojištěný v tomto případě provinil obmyslností. Nic takového tu nedopadá. Jest správné, že žalovaná v žalobní odpovědi tvrdila, že G. zamlčel, že jest silným pijákem, odpověď naopak, že pije 1—2 sklenice piva denně, ale to jest nerozhodné, neboť ani žalobce neopírá žalobní nárok na to, že žalované věděla nebo musela věděti, přijímajíc návrh, o vadě údajů, ani žalovaná z toho nedovožovala obmyslnost u pojistníka nebo pojištěnce. Naopak žalobce tvrdil, že G. nebyl pijákem a požívání alkoholu se u něho nikdy příznakově neprojevovalo, ba naopak byl výjimečně zdravým mužem. Proto lze se shodnouti se žalovanou stranou, že nebylo třeba přihlídnouti k prvnímu případu odst. 4 čl. 8 podmínek. Ale nelze souhlasiti s výtkou žalované, pokud v odvolání tvrdí, že nebylo třeba zabývat se příčinnou souvislostí mezi zatajenou okolností a pojistnou příhodou ani obmyslností, a to proto, že by byl pojistník nebo pojištěnec zavinil nesprávnou nebo neúplnou odpověď a že by tím byla dána neúplnost řízení. Vždyť žalovaná strana tvrdí jen, že zjistila, že G. byl silným pijákem, svým životem při jízdě autem rád hazardoval a že se předpokládalo, že asi nebude dlouho na živu a dále, že v okolí G-a tyto jeho vlastnosti byly všeobecně známé a znal, pokud se týče znáti je mohl i žalobce. Ale, když »mohl«, tak nemusel, a to již vylučuje žalobcovo zavinění ve smyslu § 32 (2) pojišť. zákona a čl. 8 odst. 4 případ 2. podmínek. Ale nehledíc k tomu, jest to pro posouzení této pře nerozhodné, ana sama odvolatelka připouští, že možnosti 4. odst. poj. podmínek čl. 8 jsou samostatné, souběžné a jedna na druhé nezávislé. Tomu-li tak, shoduje se to s ustanovením § 32 (2) pojišť. zák., posoudil věc po stránce právní úplně správně, posuzovav ji s hlediska třetí případnosti. A tu dolíčil první soud správně, že žalovaná ani netvrdila, tím méně prokázala, že zamlčení pijáctví a hazardérství při jízdě autem mělo vliv na dostavení se pojistné

příhody, a proto bylo by jen zkoumati, zda se pojistník nebo pojištěný nedopustil obmyslnosti. Žalovaná sice tvrdila, že žalobce věděl, pokud se týče vědění mohl, že G. žil ve velice špatných poměrech rodinných a finančních, že byl silným pijákem a že při jízdě autem rád hazardoval, takže se předpokládalo, že asi nebude dlouho živ, o čemž prý žalobce zástupce žalované neinformoval, a dále tvrdila, že G. sám zamlčel, že jest silným pijákem ze zvyku, ale netvrdila, že se zamlčení to stalo obmyslně. A netvrdila to strana žalovaná ani, když jí to žalobce ve svém přípravném spise výslovně připoměl, vyvozuje z toho, že odstoupení jest proto vyloučeno. Tvrdí-li to proto nyní v odvolání, snažíc se to opráti o okolnost dříve rovněž netvrzenou, že i pojištěný (správně zajisté pojistník) znal dobře své neutěšené majetkové poměry a svou náklonnost k pití lihovin a že z důvodu úzkého obchodního spojení mezi ním a žalobcem lze se domnívati, že i tento tyto závažné nebezpečenské okolnosti zatajil, jsou to podle § 482 c. ř. s. v řízení odvolacím nepřipustné novoty.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V rozepři záleží s hlediska pojišťovací smlouvy a zejména s hlediska článku 8. všeobecných podmínek pojišťovacích jen na tom, co zamlčel smluvník pojišťovací smlouvy, pojistník G., že totiž, jak tvrdila žalovaná, »zamlčel při lékařském vyšetřování okolnost, že jest silným pijákem ze zvyku, a že zodpověděl tuto otázku tak, že pije denně nejvýše 1 až 2 sklenice piva, ačkoliv už tehdy pil velké množství piva, vína a likérů«. Dovolatelka tvrdila, že nebyla povinna, by vyplatila pojistnou sumu, poněvadž z důvodu článku 8 všeobecných podmínek pojišťovacích měla právo odstoupiti od smlouvy, což také učinila, zjistivši po smrti G-a, že prý byl silným pijákem, a že G. přes to zamlčel tuto okolnost při lékařském vyšetřování na výslovnou otázku. V žalobní odpovědi žalovaná přednesla výslovně, že, kdyby jí »tyto okolnosti«, tedy nejen okolnosti výslovně jen G-a, nýbrž i okolnosti žalobce se týkající, které však jsou pro rozepři nerozhodné, byly bývaly známé již při podání G-ova pojišťovacího návrhu, byla by odmítla uzavřítí pojistku »za tak těžkých podmínek«, a že jest nerozhodno, zda smrt G-ova byla v přímé souvislosti s jeho náklonností k pití lihovin, poněvadž podle čl. 8 všeobecných podmínek pojišťovacích stačí pro ni k odstoupení od smlouvy, bylo-li dodatečně zjištěno, že jí při uzavření pojistky byly zamlčeny zvláštní závažné okolnosti nebezpečenské, a že tak skutečně učinila dopisem ze dne 6. září 1929 zaslaným žalobci. Podle odstavce 4. článku 8 všeobecných podmínek pojišťovacích jest odstoupení pojišťovatelky od pojišťovací smlouvy smlouvy vyloučeno ve třech na sobě nezávislých a zcela samostatných případech: 1. věděla-li, nebo musila-li společnost, přijímajíc návrh, vědět o vadě údajů; 2. nebo, nezavinil-li pojistník, po případě pojištěný, nesprávnou nebo neúplnou odpověď; 3. nebo, ne-

měla-li nesprávně nebo neúplně udaná okolnost nebezpečí vliv ani na dostavení se pojistné příhody, ani na rozsah plnění, k němuž jest společnost zavázána, leč by se pojistník nebo pojištěný v tomto případě provinil obmyslností. Dovolatelka vytýká odvolacímu soudu, že se bez jakýchkoli důvodů a v rozporu se spisy obmezil v právním posuzování na třetí případ odstavce 4., článku 8. všeobecných podmínek pojišťovacích, ačkoli správně měl použití případu druhého, a že správně měl posuzovati spornou věc s hlediska všech tří případů. Dovolatelka nedbá však toho, že ze tří uvedených možností odstavce 4. článku 8. všeobecných podmínek pojišťovacích má jen třetí případ na mysli »dostavení se pojistné příhody«, již jest v souzeném případě smrt pojistníka G-a, a přehlíží dále, že, dopadá-li třetí případ, není již zapotřebí obírat se otázkou, zda nedopadají případy první a druhý, a že ani není zapotřebí obírat se otázkou, zdali skutečně jde o zamlčení se strany G-a, když na otázku 8 b) dotazníku pro lékařské vysvědčení stranami za pravý uznaného »Jaké lihové nápoje pijete a kolik průměrně denně«, odpověděl »denně nejvýše 1 až 2 sklenice piva«, pokud se týče, je-li tato odpověď správná. Jde jen — a to napadený rozsudek správně vytýčil — o dvě otázky: 1. je-li mezi případným nesprávným, pokud se týče neúplně učiněným údajem G-ovým o nebezpečenské okolnosti na jedné a pojistnou příhodou, pokud se týče rozsahem pojistného plnění na druhé straně příčinná souvislost; 2. zda se pojistník v případě záporném neprovinil snad obmyslností. K první otázce odpověděl odvolací soud záporně. Vzal při tom v úvahu, že pojistníkův alkoholismus mohl býti závažný, kdyby byl dosáhl takového stupně, že by G. již ani nebyl mohl řídit automobil, a kdyby byl měl a musil míti alkoholismus vliv na G-ovy řidičské schopnosti, ale po této stránce případně poznamenává, že nic takového ani nebylo tvrzeno v řízení na soudě první stolice. Ke druhé otázce, rovněž záporně zodpověděné, správně uvedl odvolací soud, že dovolatelka netvrdila v řízení na soudě první stolice okolnosti, ospravedlňující úsudek, že G. jednal obmyslně. Jest zjištěno, že smrt G-ova nastala z úrazu převržením rychle jedoucího osobního automobilu, řízeného G-em. Proti této pojistné příhodě stojí tvrzené zamlčení G-ovo, že byl silným pijákem. Podle dosud ovšem neúčinného, ale pro obor pojišťovacího práva přes to důležitého ustanovení § 3 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. o pojišťovací smlouvě jest obmyslností v pojišťovacím právu »úmysl škodu (pojišťovatelce) způsobiti«. Lze vážně tvrditi — dovolatelka ani sama to netvrdila — že G., uzavíraje pojišťovací smlouvu, zamlčel, že jest silným pijákem, v úmyslu (u vědomí), že zahyne v poměrně krátké době při automobilovém neštěstí, a že tím chtěl pojišťovnu poškoditi? — Zajisté že nikoli, ale tím se hrouť i dovolatelčina fikce o tvrzené G-ově obmyslnosti. Poněvadž řečené okolnosti postačují k úplnému vysvětlení a důkladnému posouzení rozepře, nebylo zapotřebí, aby byly prováděny dovolatelkou pohřešované důkazy a jsou také okolnosti dovolacím důvodem podle čís. 3 napadené pro rozhodnutí rozepře nezávažné a nemohly býti odvolacímu rozsudku za základ položeny v podstatné jeho části.